suuräriks, mis eriti Eesti ühispiimatalituste arengus on suurt osa etendanud.

Post. 1920, nr. 286, 288 j. m. *H. K.*

VIRKKUNEN (Snellman), Artturi Heikki, ajaloolane, sünd. 19. I 1864 ukj. Karungi klk. Soomes kirikuõpetaja pojana, õppis 1883. a.-st alates Helsingi ülikoolis ajalugu ja rahvateadust, sai a. 1888 filosoofia kandidaadiks, 1894 filos. litsentsiaadiks ja promoveeriti s. a. filos. doktoriks. Olnud õpetajaks Helsingis, sai ta a. 1895 Soome, Vene ja Põhjamaade ajaloo dotsendiks Helsingi ülikoolis ja a. 1903 ajalooteaduste ülem-inspektoriks Soome koolivalitsuses. A. 1921 valiti V. Turu Soome ülikooli Soome ajaloo professoriks ja s. a. ülikooli esimeseks rektoriks. Ta suri 17. XI 1924 Espoo klk. Soomes. — V. esimene teaduslik töö oli rahvuslikus vaimus kirjutatud »Pohjalaisen osakunnan historia« I—II (Helsingi, 1890—91), mis on parimaid Soomes ilmunud üliõpilas-osakondade ajalugusid. Kauaaegse töötamise viljana tema kodulinna ajaloo alal ilmus temalt »Oulun kaupungin historia« I—IV (Oulu, 1905—19), mis käsitleb Oulu ajalugu linna asutamisest Karl IX ajal alates kuni Uusikaupunki rahuni a. 1721. Eesti ajaloole on suurim tähtsus V. väitekirjana Helsingis a. 1894 avaldatud uurimusel »Itämeren suomalaiset itsenäisyytensä aikana« (ilmunud ka Suomen Muinaismuistoyhdistyksen Aikakauskirja's XVI, a. 1896). Selles töös annab V. õige hea ülevaate soomesugu rahvaste vanemast ajaloost kuni XII sajandi lõpuni, olles kasutanud töö jaoks peale vanemate allikate Põhjamaade ja Vene teaduslikke uurimusi. Teine osa tööst pealkirjaga »Itämeren suomalaiset saksalaisen valloituksen aikana 1159—1229« (SMY. Aikakausk. XIX) ilmus a. 1907 ja esitab ülevaate eesti rahva ajaloost saksa vallutamise ajajärgul peamiselt Läti Henriku kroonika põhjal. Teaduslikus, eriti ainestiku käsitlemise suhtes ei küüni töö I osa kõrguseni. Ka on V. sulest ilmunud väikesed uurimused »Virolaisia paikannimiä 1200-luvulta« (Suomi III, 7, a. 1893) ja »Albert Suerbeeri aegsed üritused Rooma-katoliku usku Venes levitada« (Ajalool. Ajakiri 1925, lk. 41—44).

Helsingin Yliopisto II (1925); Ajalool. Ajakiri 1924, lk. 121—25 (A. R. Cederberg). *A. R. C.*

VIRMA, Karl Johannes, politiline tegelane, sünd. 5. III 1879 Tallinnas töölise pojana, õppis kohalikus algkoolis ja aa. 1891—96 raudtee tehnika koolis, mille lõpetas. Selle järel töötas V. Tallinnas raudtee peatehases sepapoisina, valajana, treialina ja lukusepana, sai 1897. a. dets. vedurijuhi abiks ja 1898. a. nov. vedurijuhiks. 1905. a. revolutsiooni ajal oli V. üks raudteelaste liidu asutajaid ja võttis osa raudteelaste streikide korraldamisest, kuuludes raudteelaste koondisse, mille liikmete enamik olid sotsiaal-revolutsionäärid Hiljemini kuulus V. Vene sots.-dem. partei vähemlaste hulka. 1905. a. lõpul põgenes ta algava reaktsiooni eest Rootsi, siirdus sealt järgm. a. Soome, kus ta a. 1909 tabati tsaarivalitsuse sandarmite poolt ja asumisele saadeti Arhangeli kubermangu. 1910. a.-st peale võimaldati talle elada Arhangelski linnas. Seal toimis ta kohaliku elektrijaama juhatajana ja saeveskite ühingu elektrotehnika osakonna abijuhatajana. A. 1912 lõpetas ta eksternina Berliini tehnikumi elektriinseneride kursused. Saanud a. 1914 loa Tallinna tagasi pöörduda, teenis V. kuni apr. 1918 Vene-Balti laevatehases varustusosakonna asjaajajana. 1917. a. revolutsiooni ajal oli V. Tallinna tööliste ja soldatite saadikute nõukogu liikmeks. Üürnikkude rühma kandidaadina valiti ta 1917. a. suvel Tallinna linnavolinikuks ja sai sept. alul Tallinna esindajana Ajutise Maanõukogu liikmeks. 1918. a. lõpul ja 1919. a. alul teenis V. ametnikuna Kaubanduse ja Tööstuse ministeeriumis, olles ühtlasi riigivaranduste ülevõtmise komisjoni ja juriidilise komisjoni liikmeks; veebr. kuni aug. 1919 toimis ta riigikontrolli teedeosakonna juhatajana ja riigi kontrollnõukogu liikmena ja oli märtsist kuni dets. 1920 Tallinna-Pärnu kitsarööpalise raudtee inspektoriks. Alates sept. 1921 kuni praeguseni (1929) on V. olnud Eesti Panga nõukogu liikmeks. Politilisest elust Eesti iseseisvuse ajal on V. osa võtnud Eesti sots.-dem tööliste partei (a.-st 1925 Eesti sotsialistliku tööliste partei) esindajana Asutavas Kogus, I, II ja (kuni jaan. 1928) III Riigikogus. V. oli vanemaks abiesimeheks I ja (kuni dets. 1924) II Riigikogus, saavutades tunnustuse rahuliku koosolekute juhatajana ja kodukorra hea tõlgendajana. Dets. 1924 kuni dets. 1925 asus V. teedeministri kohal J. Jaakson'i (vt.) valitsuses. Tähtsamaid küsimusi, mis teedeministeeriumis V. ministriks olles päevakorral olid ja osalt lahendati, olid uute raudteede ehitamine, olevate raudteede kandejõu, kiiruse ja üldolukorra tõstmine, maanteede ja sildade ehitamine, siseveeteede korraldamine, telefoni ühenduse kättesaadavamaks tegemine ja tööpuuduse vastu võitlemine. Omavalitsusliku tegevuse alal on V. aa. 1921—27 olnud Viru maakonna-nõukogu liikmeks ja 1917. a. alates kuni praeguseni (1929) Tallinna linnavolinikuks. Veebr. 1927 peale kuni praeguseni on V. toiminud Tallinna linnapea abina ja ehitusosakonna juhatajana.

Isikl. j. m. saadud andmed. *T.*